

P. n. Kujčevica Zg. dr. za L. H.
Koroška c. 10
(Dolna vas)
Maribor

Posamezna številka stane 1 krena.
Naročnina listu: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četrta leta K 30.—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišтво sprejema naročnino, inzerate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krena.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

45. številka.

Maribor, dne 25. aprila 1921.

Letnik XIII.

Avtonomija — sredstvo za sporazum v SHS kraljevini.

Govor ministra na razpoloženju dr. Korošca v seji konstituantne dne 15. aprila 1921.

Gospodje! Ustavodajni skupščini je predložen načrt ustave, ki je bil sprejet v ustavnem odboru. V odvojenem mišljenju ustavnega načrta Jugoslovanskega kluba smo mi razložili svoje stališče o ustavnem vprašanju, ki odgovarja našemu političnemu prepričanju.

Ustava naj zadovolji vsa triplemena.

Misel, ki nas je vodila v našem ustavnem načrtu, je bila ta, da damo narodu tako ustavo, ki se ozira na sedanje njegove kulturne in gospodarske razmere — ustavo, ki bi mogla naš narod zadovoljiti. Nam, gospodje, ni glavno, da se donese popolnoma dovršen mehanično-juridičen aparat, stroj države, ki je zgrajen po teoretični vedi o organizaciji države, pač pa nam je glavno, da donesemo ustavo, ki daje državi nalogo, da ščiti pravice svojih državljanov in da skrbi za pospeševanje njegovih gospodarskih razmer.

Stavbenik ne gradi hiše po kakšnem fantastičnem planu, ampak jo gradi tako, kakor to zahtevajo potrebe rodbine. Prav tako je najboljši tisti učitelj, ki zna svoje pedagoško delo individualizirati, ki ve, da je treba imeti pred očmi posamezne žele. Tudi jaz mislim, da je največji znak kulture ustavodajne skupščine, ako zna donesti tako ustavo, ki odgovarja kulturnim in gospodarskim ter državnopravnim potrebam ne le enega dela naroda, temveč celokupnega naroda. (Ploskanje.)

Ustava naj nam zagotovi resnično enakopravnost.

Narod danes zahteva, da mu ta ustavodajna skupščina zagotovi demokratizacijo v političnem, kulturnem in gospodarskem oziru. Vsak posameznik v naši državi in v človeški družbi na sploh hoče biti tudi politično in gospodarsko enakopraven. Nikdo izmed nas ne hoče nikakršne premoči, pa bodisi kakršnekoli. Mi vemo, da je francoska revolucija otvorila boj za politično demokratizacijo. Z boji 1848. leta so se odprla vrata narodni demokratizaciji, s svetovno vojno pa je prišel boj za socialno in gospodarsko demokratizacijo, boj za socialno in gospodarsko enakopravnost v akutni štadij. Radi tega mi mislimo, da ne smemo odreči našemu narodu v ustavi nikake enakopravnosti, pač pa moramo odpreti vrata, da si more zgraditi tudi gospodarsko, socialno in državno-politično enakopravnost.

„Brbljavi parlament.“
Za socialno-ekonomsko zbornico.

Oddelek IV vladnega načrta ustave govori o državni oblasti. Državno oblast v državi vrši kralj in skupščina. Vladni ustavni načrt ima le samo eno skupščino, ki bi morala dajati vse politične, kulturne, gospodarske in socialne zakone. To je ogromna naloga. Mi vsi vemo, da je splošno mnenje, da parlament s splošno in enako volilno pravico ne morejo in niso sposobni izvršiti to ogromno nalogo v zakonodajstvu, ki je narodu potrebno, da ne morejo izvršiti te naloge s tisto brzino, ki je v tem času potrebna. Mi vemo, da boljševiki imenujejo naš parlament s splošno in enako volilno pravico z imenom „brbljavi parlament“. Tu so mnogo govori, ker narod zahteva, da se mnogo sliši o njegovih poslancih. Te ogromne naloge ni mogoče izvršiti samo z enim činiteljem. To smo mi vsi čutili in tudi naš ustavni odbor je mislil na to, kako bi mogel priti iz tega položaja. Zato je predložil v svojem ustavnem načrtu takozvani „privredni svet“.

„Privredni svet“ (gospod. svet) pa ni nikakršen parlament in ni zakonodajna oblast. Odbor je čutil, da to ni dovolj in zato predlaga v prehodnih naredbah zopet neki surogat za drugo skupščino; ta surogat je ojačeni ustavni odbor. Ta pomemben ustavni odbor more s skrajšanim postopanjem donášati zakonske predloge, ki potem pridejo v ustavotvorno skupščino za „da“ in „ne.“ To ni zakonodajno telo, pač pa je samo surogat zakonodajnega telesa. Vendar to telo izvira iz čustva in prepričanja, da naš politični dom ne more izvršiti onih dolžnosti, ki bi jih moral izvršiti. Zaradi tega naša skupina, Jugoslov. klub, predlaga, da poleg politične skupščine ustanovimo še eno skupščino, ki naj bi bila popolnoma enakopravna politični skupščini. Ta druga skupščina bi bila istotako zakonodajna. Tako bi se prvi skupščini predlagali zakonski predlogi, ki bi se nanašali na pragmatična in narodno-politična vprašanja. Druga skupščina bi bila popolnoma enakopravna prvi skupščini, in bi imela donášati zakone socialne in gospodarske prirode.

Delokrog socialno-ekonomske zbornice.

Gospodarsko in socialno življenje zahteva, posebno sedaj po ujedinjenju, toliko dela, da ga ena skupščina, ki se mora baviti z narodno-političnimi vprašanji, ne more izvršiti. Zato mislim, da je popolnoma naravno — to se je videlo tudi pri delu ustavnega odbora — da se uresniči še ena le-tej enakopravna zakonodajna skupščina. (Medklic: „Kakšna bi bila kompetenca socialno-gospodarske skupščine?“) Jaz mislim, da mene o tej stvari ni treba še posebej vprašati; dovolj je, da se prečita naš ustavni načrt, v katerem je tako točno, kakor v nobenem drugem ustavnem predlogu povedano, kako je treba to stvar izpeljati. Jaz povdarjam samo to, da bi v kompetenco drugega doma spadale socialno-gospodarske stvari, ki so naštet v našem ustavnem načrtu. Drugi dom bi bil voljen od posameznih stanov in stanovskih organizacij. Mi smo vsi prepričani, da je sedaj prišel čas, ko se stanovi čutijo bolj nego kdaj prej kot celota. Sedaj je čas stanovske organizacije. Vi vidite, gospodje, da se vsi stanovi organizirajo in da zahteva jo udeležbo pri zakonodaji. V to drugo zbornico hočemo poklicati vse stanovce, da izenačimo stanovska nasprotja. Kdor misli demokratično, v duhu demokratizacije vsega našega gospodarskega življenja, ta ne more tako na kratko, samo z eno besedo odbiti naših predlogov o socialno-gospodarskih odredbah.

Socialno-ekonomska zakonodaja v drugih državah.

Včeraj je rekel neki govornik, da socialno-gospodarske določbe, kakršne so v vladnem ustavnem načrtu, ne pomenjajo ničesar. Jaz bi mogel s svoje strani reči, da je hvalevredno, ker je naša vladna večina sprejela v načrt tudi socialno-gospodarske določbe. Če pogledamo češko, poljsko in nemško-avstrijsko ustavo ter vse ostale ustave, ki so donešene po vojni, izvzemši Rusijo in Nemčijo, tedaj moramo reči, da je to velik napredek. (Ugovarjanje iz centra: „Kaj je z ustavo Reke?“) To je šala. Kakšno ustavo bo dobila Reka, tega mi ne vemo in na to moramo počakati. Mi smo dali v ustavo socialne določbe, na katere smo lahko ponosni. To je splošno stališče, gospodje! (Medklici poslanca Etbina Kristana.) Glede organizacije gospodarskega in socialnega življenja v naši državi moram reči gospodu Kristanu, da

se strinjam z njegovim mnenjem, da je vlada napravila tukaj namesto cellega koraka samo polovico koraka. To je samo začetek, toda ni vse. V teh socialno-gospodarskih določbah je predlagano, da se zemlja socializira, da se velika posestva in gozdovi razdele. Popolnoma dobro! Toda, ko je vladna večina bila že na potu socializiranja zemlje, tedaj ne razumem, zakaj da ni storila logično še koraka dalje in si ni prisvojila tudi načelo socializacije v industrijskih podjetjih, v hišah in v kapitalih?

Začetek boja za gospodarsko enakopravnost.

Gospodje! Mislim, da nam ni treba zapirati oči. Boj za politične pravice, za politično ravnopravnost je v Evropi trajal več kakor 50 let, boj za narodno ravnopravnost je trajal tudi več nego 50 let; prav tako vidimo, da se bojuje boj za gospodarsko ravnopravnost že od Marxa in Engelsa. In kakor je zmagal boj za narodno in za politično ravnopravnost, tako bo tudi po mojem prepričanju gotovo zmagal tudi boj, ki se bojuje za gospodarsko enakopravnost. (Odobrovanje.)

Kapitalistični fevdaleci

V načrtu ustave, kakor ga predlaga vlada, se odpravljajo fevdi in fevdalni odnosi. Toda čujte: ti odnosi se odpravljajo samo z ozirom na zemljišče. Zemljiški fevd se odpravi, ostanejo pa vsi kapitalistični fevdalni odnosi. Kdo pa so posestniki tega fevdnega kapitala? (Medklic: „Kdo pa je posestnik zemljiškega fevda v naši dobi?“) To so škofje! Ali ste Vi za to, da se odpravijo tudi fevdni odnosi na škofijskih posestvih? Gotovo sem za to. Kakor se bo razdelilo Vaše posestvo in Vaše hiše, tako se bodo razdelila tudi škofijska posestva. Sicer so bili pa glavni posestniki zemljiških fevdov v minuli dobi knezi, knežje rodbine, ki so imele za takratno dobo zasluge za kulturo. To nam kaže zgodovina. Toda kdo pa so ti kapitalistični fevdaleci? Mi ne vemo kapitalizmu ne imena, mi ne vemo, kako sree ima kapitalizem za njegovo socialno moralo.

Boj kapitalizmu v vsaki obliki.

Kakor ustvarja zemlja svoje sužnje, kakor ustvarja zemljiški fevd takozvane „kmetijske“ odnose, tako ustvarja svoje sužnje tudi kapital. Osvojevanje srbskega, hrvatskega ter slovenskega naroda ni popolno dokler se ne osvobodimo vsega kapitalističnega sistema, pa naj si bode to zemljiški kapital ali kapital industrijskih podjetij, ali pa kapital, naložen v hišah, ali bančni kapital. (Odobrovanje.)

Mi vidimo dandanes strokovne zveze in sindikate, stanovske organizacije, tudi uradniške stanovske organizacije v obupnem boju proti temu kapitalističnemu sistemu. Mi vidimo, da je danes ves proletarijat mobiliziran v vojski proti kapitalizmu. Mislim, da je naloga našega naroda, da priskoči proletarijatu v tem boju na pomoč in da se bori za osvoboditev proletarijata od kapitalističnega sistema. Mi smo imeli v naši državi „obznane.“ Po mojem mnenju bi bila najboljša in najuspešnejša obznana ta, ako sklenemo za našo ustavo to določbo, da romo socializirali industrijska podjetja, hiše in kapital.

Socializacija podjetij.

Po mojem prepričanju so privatna podjetja popolnoma zrela za to, da se socializirajo. Gospodje! Če gledamo na obupno finančno stanje naših

občin, naših okrožij, naših pokrajin in naše države, moramo priti do tega, da iščemo z vsemi silami finanjskih sredstev, da odpomoremo temu obupnemu stanju. Jaz ne vidim drugega izhoda, nego da pričnemo s socializacijo naše produkcije, s socializacijo našega konsuma, da tako dobimo novih dohodkov za naše gospodarstvo. Gotovo so tudi podjetja, ki se ne morejo socializirati. V takih slučajih, kjer je socializacija težko izvedljiva, mora pa vršiti država svojo socialno dolžnost s tem, da močno obdavči dobiček. A splošno moram reči, da socializacija v naši državi ne bo težka, ker je industrializacija pri nas šele v povojih, in ker je naša zemlja po večini samo agrarna. Zato pa mislim, da mi tem lažje ustrežemo principu socializacije, da ga spravimo v ustavo in da tako odpremo vrata gospodarski ravnopravnosti v naši državi.

Notranja ureditev države: samouprava občine.

Med strankami v parlamentu obstoji tudi važna razlika v pojmovanju splošne demokratizacije. Način, kako si mi mislimo pravilno notranjo ureditev države, je čisto drugačen, nego si ga predstavlja vladna večina. Za nas je prva in najvažnejša celica v državi občina. In tu moram reči, da je vladni načrt ustave zelo trd pri določitvi samouprave za občine in okrožja. V tem oziru imamo mi samo v § 96 gole besede: „Za poslove posebnog mesnog, opštinskog, srezkog i oblasnog značaja, ustanovljava se osobena mesna, opštinska, srezka i oblasna samouprava uređjena na načelu izbor-nom.“ To je vse, kar imamo v vladnem načrtu o občini. Primerjal sem s tem stari srbijanski zakon in sem videl, da je ta z ozirom na določitev občinske in okrožne samouprave nekaj naprednejši in dovršenejši. V § 9 ali 10 starega srbijanskega zakona je točno določena samouprava občin in okrožij, prav tako so tudi natančno določene gospodarske naloge občin; mislim, da je v § 60 in 69. Po mojem prepričanju bi bilo treba vse samoupravne pravice natančno določiti v ustavi. Kajti občina je temelj vsaki državi. Samo iz občin s široko samoupravo izhajajo ljudje, ki znajo upravljati in dajati zakone. Sedaj pa mi ne vemo, ali bo občina, ki ji boste Vi pravice določili šele v posebnem zakonu, imela široko avtonomijo, ali ne bo preveč podrejena okrožjem in srezom. Ali bo morebiti samouprava občin manjša, nego jo imamo sedaj v Sloveniji, manjša, nego jo imate Vi v Srbiji? (Minister dr. Kukovec: „Vse to bo določil poseben zakon.“) Vladna birokracija bo donesla zakon! Lepa hvala za tak zakon! Da manjkajo podrobnejša določila o samoupravi občin, srezov in okrožij v našem načrtu ustave, to je velika napaka, ker smo sedaj v popolni negotovosti, ali bo ta samouprava svobodoumna, ali pa bo reakcionarna in birokratična. Zato bi jaz želel, da se doda v ustavo še določba, slična določbi v starem srbijanskem zakonu, da bomo imeli garancijo, da bo samouprava občine, srezov in okrožij res svobodoumna. (Medklic: „To se bo vse določilo v zakonu!“) Vi veste, da je nekaj drugega zakon in nekaj drugega ustava. Če imam določeno svobodoumno samoupravo v ustavi, moram mirno spati, da je ne bo kratil in utesnjeval birokratizem.

(Dalje prihi.)

Naša stranka ima v Mariboru prvo volilno skrinjico!

Volilci mesta Maribor!

V zadnjem trenutku Vas še enkrat z ozirom na Vaš lasten dobrobit pozivamo:

V torek, 26. aprila pojdite na volišče

in glasujte za Slovensko ljudsko stranko, t. j. spustite glasovalno kroglico

prvo skrinjico.

Vsak, kdor je dobil „Posebno izdajo“ „Straže“ po pošti, je volilec. Pristaše Slovenske ljudske stranke prosimo, da gredo po možnosti vsi že dopoldne volit. Volitev se vrši od 7. ure zjutraj do 5. ure popoldne. Najbolje pridet na vrsto, če greste takoj ob 7. uri zjutraj na volišče.

Opozorite vse vaše znanca, sosedo in prijatelje-volilce, naj ne ostanejo doma. Raztolmačite jim, da je prva volilna skrinjica naša in da naj

v skrinjico na prvem mestu spustijo kroglico.

Kdor bo izmed naših ostal doma, ali pa bo spustil kroglico v kako drugo, t. j. nasprotno skrinjico,

bo kriv,

da bodo gospodarili na magistratu ljudje korupcije demokratske in njih sorodnih strank in še naprej zapravljali milijone občinskega denarja, sebi pa kupovali nove hiše.

V torek, 26. aprila torej vsi naši na volišče in glasujte za

Slovensko ljudsko stranko!

Politika v kmetijski družbi.

Samostojni govorniki radi pred ljudmi povdarjajo, da nim gre samo za kmeta, njegove koristi, kričijo, n. pr. od države plačani politični mešetar za Samostojno, Kirbiš, da mora politika ven iz občine, šole, cerkve itd., da so gospodarska stranka, ki jih ni nič mar politika, ampak sami zastopati hočejo kmetijske koristi. To so prav lepe besede, samo, delajo pa ravno nasprotno. Kdor je drugačnega prepričanja, ga napadajo povsod, javno in večkrat celo dejansko, grozijo celo s smrtjo. Politiko in strankarstvo vlačijo tudi v nepolitične organizacije in jih s tem odvrčajo od njihovega pravega namena. Tudi v popolnoma strokovno nepolitično organizacijo slov. kmetov v Slov. kmetijsko družbo so zanesli politični prepričanje, z divjastvom in grožnjami prepričali občni zbor. Da je tem ljudem politično strankarstvo več ko razvoj kmetijstva, so pokazali tudi šentjanski samostojneži, ki so komandanti dravskopoljskih samostojnežev. Kmetijska podružnica v St. Janžu je v njihovih rokah, njen tajnik je samost. kandidat jurist in mlinar Stefan Dobnik. Navadno sklicujejo podružnice v začetku leta občni zbor, pobirajo udnino itd. Seveda modri kmetijski jurist Dobnik, ki so mu znane advokatske finte in zvijače, si zna drugače pomagati. Na velikonočni ponedeljek so imeli samostojneži politični shod. Takoj ko je posili poslanec Kirbiš končal svoj govor, so zaključili shod, da ni nihče več mogel priti do besede, ter proglasili zaupni shod, ter so morali oditi vsi, ki niso njihovi pristaši. Pri zaprtih vratih na političnem zaupnem shodu so pobirali člane in udnino za nepolitično Kmet. podružnico. G. Dobnik je baje rekel, oni, pristaši Kmetске zveze, naj bodo kjer hočejo, naj si napravijo svojo podružnico če hočejo, tukaj jih ni treba. To so vam prijatelji kmeta! Če nečes trobiti v samostojni rog, ne smeš biti ud Kmetijske družbe. Ali je, vprašamo gg. Dobnika in Kirbiša, Kmet. družba podružnica samostojne, da se s političnimi shodi samostojne združi zborovanje Kmet. podružnice? Ali je to tista nepristranost, tista slova in ljubezen, katero radi imate na jeziku, ki je pa v dejanju ne poznate. Vabite, naj se vsi kmetje zedinijo in združijo, pa izključite iz nepolitične stanovske organizacije krščansko misleče kmete. In taki ljudje bi naj slov. kmetško ljudstvo vodili in reševali?

Kakor že večkrat pri drugih priložnostih ste pokazali tudi tukaj, da vam je strankarstvo več ko kmetška stvar, bolj sovražite krščanstvo ko ljubite kmetško korist. Liberalni jurist in napladvokat ter mlinar sme biti pri Kmetijski družbi, krščansko misleč kmet pa ne! Da vas ni sram uganjati tako hinavstvo! Opozorjamo vodstvo Kmetijske družbe na to pristransko nepošteno postopanje. In Samostojna kandidira g. jurista „kmeta“ za 1. podpredsednika pri Slov. kmet. družbi v Ljubljani. Njegovo nepošteno protikmetško ravnanje pri domači Kmet. podružnici ga priporoča kot zelo sposobnega in primerne kandidata za to častno mesto! To bo lep podpredsednik! Če Samostojna ne more najti boljšega zastopnika kmetov pri tej stanovski organizaciji je žalostno do volji. Kdaj, kje in kaj je ta gospod storil za kmetški stan? S čim je pokazal da zasluži zaupanje štaj. kmetov? Če tudi ni kmet, pa ker je liberalalec, je dober za podpredsednika, si mislijo samostojni generali. Ker je propadel pri volitvah 28. novembra l. l., mu hočejo djeti „flajšter“ na ranjeno srce s tem, da ga kandidirajo za podpredsednika Kmet. družbe. Kaj pa, če še ga zdaj ista usoda doleti. Skoda za kmetški stan ne bi bila, če ne bo izvoljen! Ali sodi za podpredsednika Kmet. družbe učen jurist, ki ne ve ločiti — ali pa noče — nepolitične stanovske organizacije, kakršna je Kmetijska družba, od politične strankarske liberalne organizacije, kakršna je Samostojna kmet. stranka?!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Na zadnjih dveh sejah konstituantne sta nastopila kot bolj znana menita govornika Šegvič iz Narodnega kluba in bivši zunanji minister dr. Trumbič. Govora obeh govornikov sta močno razburkala vladno valovje v konstituantni. Trumbič se ni končal svojega govora, ampak ga bo nadaljeval danes. Trumbič se je do sedaj zlasti bavil s sporom med Hrvati ter Srbi in znak tega resnega spora je še danes 49 Radičevih poslancev, ki nočejo v Beograd. Trumbič zastopa mnenje, da bi bila morala konstituenta spraviti Radiča v Beograd. Trumbičev govor, ki je bil zelo dolg, je kot šiba za centralizem, ki je odtujil Beogradu Hrvatsko, močno razburkal vladne stranke, osobito demokrate, ki so bili uverjeni, da bo zapiskal Trumbič na centralistično piščal. Vladne stranke upajo, da jim bo nadrobil Trumbič v zaključku svojega govora nekaj centralističnih drobtin, da jih nekoliko potolaži.

Na čelniški parlamentarni skupini so sklenili, da se še bodo vršile generalne debatne seje danes, jutri, sredo ter v četrtek, do pravoslavne Velike noči. Po teh praznikih se bo nadaljevala generalna debata v ponedeljek, dne 9. maja, in bo trajala do 12. maja, ko bo splošno glasovanje o sprejetju ustave. Dosedaj je že priglasili 50 govornikov posameznih skupin.

Demokrati še vedno zahtevajo vzpostavitev Pribečevića na „obznanjski“ prestol notranjega ministra, in so proti vsakemu popustu napram radikalom.

Trgovinska pogajanja med nami in Lahi, ki se vrše že nekaj dni v Beogradu, niso dovedla dosedaj do nikakih pozitivnih rezultatov.

ITALIJA.

Italija živalari zdaj razburkano politično življenje pod vtisom bodočih parlamentarnih volitev. Predvsem so na burnem agitacijskem poslu nacionalisti, ki bi se radi ukrepili potom volitev na oslabljenje socialistov. Italijanski socialisti se še v očiščeni nasilju od strani nacionalistov do danes niso odločili, ako se udeležijo volitev ali ne! Tozadevni sklep bo zavzela stranka na strankini skupščini 5. maja.

Včeraj so se vršile volitve v reško ustavotvorno skupščino.

GRČIJA.

Grki znajo poročati oveliki zmagi, katero so si priborili nad petkrat močnejšimi Turki v tridnevni bitki pri Tulubanuru.

Politična poročila.

Generalna debata o ustavnem načrtu traja že celi teden, pa še ni gotovo, kdaj bo končana, ker vladne stranke same ovirajo delo. Dne 21. t. m. n. pr. je verifikacijski odbor in sicer le par članov, predlagal skupščini, da se razveljavi Protičev mandat, kar je izzvalo veliki vihar ter pokazalo, da ima Protič veliko zaslombo v radikalnem klubu. V konferenci šefov strank se je pred začetkom generalne debate ugotovilo, da bo glasovanje že dne 26. ali 28. t. m. Radi pravoslavne Velike noči bo skupščina prekinila seje do dne 9. maja, nakar se bo pričela specialna debata. Vladna večina se krha. Iz demokratskega in radikalnega kluba je izstopilo do sedaj 14 poslancev, ki so si ustanovili svoj lastni klub. Popolnoma „vladni“ so naši samostojneži, ki so pa slabe volje, ker čutijo, da se bliža konec stranke G. Drofenig že pripoveduje, da bo kmalu odložil mandat, ker se boji sodbe ljudstva. Minister Pucej je slepo orodje v rokah Miloša Stibler, ki je postal načelnik poljedelskega ministrstva. Liberalci tiščijo svoje ljudi v poljedelsko ministrstvo; uradnikom tega ministrstva je imenovan dr. Novačan iz Skofljevasi pri Celju. Vse pričakuje z napetostjo izid občinskih volitev v Sloveniji. Dobri izidi bodo znatno podkrepli naše stališče in bodo vladne stranke mogoče pripravljene na sporazum s Hrvati in Slovenci. Za sporazum dela z vnemo dr. Trumbič. Radi tega pričakujejo z radovednostjo njegov govor. — Jugoslov. klub. Beograd, 20. aprila 1921.

Korupcija se nadaljuje. Nedavno je Pašičeva vlada pridobila bosanske muslimane za lepo svoto 1200 milijonov dinarjev. Kakor kažejo notranjepolitični dogodki zadnjih dni, je vlada za svojo ustavo v veliki zadregi, ker je izstopilo 14 macedonskih muslimanov iz demokratske in radikalne stranke. Ker zahtevajo Makedonci slišno rešitev agrarnega vprašanja kot njihovi bosanski bratje turške vere, je demokratsko-radikalna vlada uvedla pogajanja, ki naj bi ustvarila sporazum. Na ta način si hoče torej sedanja vlada svojo centralistično ustavo s krvjimi kupčijami zasukati. Radovedni smo, koliko milijonov bodo makedonski muslimani za svoje glasove zahtevali. Značilen dokaz onemoglosti Pašičeve vlade!

Dnevne vesti.

Delegati kmetijskih podružnic, ki se do sedaj niso prejeli od okrajnega glavarstva poverilnice in glasovnice, naj se kljub temu peljejo v četrtek, 28. aprila z jutranjim vlakom v Ljubljano. Od podružničnega načelnikstva si naj oskrbijo potrdilo, da so pravilno izvoljeni delegati.

Naši poslanci so se odločno zopet potegnili za slovenske in hrvatske vinogradnike. Sedaj se vršijo trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Italijo v Beogradu. Ravno sedaj je največja nevarnost, da nam vtihtapijo v to trgovsko pogodbo uvoz laških vin v našo vinorodno državo. V očigled trgovski pogodbi med nami in Lahi je Jugoslovanski klub zahteval od predsednika jugoslov. delegacije za trgovinska pogajanja z Italijo, da se mora pri sklepu te pogodbe varovati interesi naših in hrvatskih vinogradnikov. Kak dober mesec za našimi poslanci bodo prišajdrali samostojni in vikali: Mi smo spasil slovenske vinogradnike pred uvozom laških vin!

Nečuvno postopanje Beograda glede osebne dohodnine. Svoj čas je Jugoslovanski klub tako dolgo dregal finančno ministrstvo, da je to zagotovilo zvišek eksistenčnega minima od 1600 K na 7600 K. Toda to obljubo je snedel rajni finančni minister Stojanovič in je pomaknil minimum na 4800 K. Pri nas v Sloveniji pa se naše finančne oblasti niti tega niso držale, ampak so odmerjale osebno dohodnino v mnogih slučajih na podlagi 1600 K. Radi tega nezakonitega postopanja se je pritožil poslanec dr. Hohnjec na delegacijo finančnega ministrstva v Ljubljano, odkoder mu je odgovoril delegat Savnik, da so bo osebna dohodnina odmerjala pri bogatejših slojih na podlagi 4800 K, pri delavcih in viničarjih pa na 1600 K.

Tem potom bo obdačen zadnji hlapec in dekla na veliko krivičnejši podlagi kot milijonarji. Obdačenja delavskih slojev pri začetih 1600 K je kriva beograjska vlada, v kateri je častno zastopana demokratska stranka „nižjih slojev“. Z osebno dohodnino čisto na novo obdačeni viničarji pa se naj zahvalijo za nov davčni dar samostojnim kmetiskim pravdarjem, katere zastopa v vladi mesar Pucej, ki bo plačeval osebno dohodnino na podlagi 4800 K, njegov hlapec pa začeni pri 1600 K. Tako delujejo demokrati in samostojni sistematično na obdavčenje najrevnejšega proletarijata!

Demokratsko pavovo perje v davčnih zadevah. Tik pred volitvami so začeli demokratski listi spuščati v javnost vesti, da so zahtevali liberalni poslanci povišanje eksistenčnega minima pri odmeri osebne dohodnine na 12.000 K, a je finančno ministrstvo pristalo na 10.000 K. Ta pisava je čisto navadna laž in farbarija od strani demokratov. Povišanje eksistenčnega minima je na pritisk poslanca dr. Hohnjeca zahteval delegat finančnega ministrstva v Ljubljani dr. Savnik za davčno leto 1921-22, kakor to on sam povdarja v pismu na dr. Hohnjeca z dne 20. t. m. 1921. Glede zvišanja eksistenčnega minima bi radi g. liberalci šepali za nami in so se nakitili s pavovim perjem očitne laži in farbarije občinstva radi občinskih volitev.

Mutaste ministre komandira g. Pašič v Beogradu. Med sedanjimi beograjskimi ministri se je razpasla razvada molčanja na razne interpelacije poslancev. Ministri naših poprejšnjih vlad so vsaj odgovarjali, ako so jih interpelirali razni poslanci. Up na slovesen vhod koruptnega centralizma v našo državo pa je Pašičevo ministrstvo tako napihnil, da niti ne odgovarja na iz vrst opozicije mu stavljen vprašanja. Kmalu ne bomo več vedeli: čemu imamo ministre in poslance?

Dr. Kukovec „revidira.“ Listi javljajo, da namerava „miloobrazni“ minister za socialno politiko, dr. Kukovec izvršiti revizijo socialno-političnih ustanov v Vojvodini in v Južni Srbiji. Za svojo ožjo domovino nima ta socialni svetnik seve nobenega smisla. Da, Srbom se bo treba prikupiti, ker tam je uspeh, doma ga pa ni...

Stara prijatelj. Madžarski politik grof Karoly se je iz Splita minisru Pribečeviću pismeno zahvalil za uslugo, ki mu jo je naša vlada storila. Pribečević in Karoly sta stara prijatelja iz Budimpešte, ko je še vladal „care Karlo IV.“

Dr. Baltičeva radovednost. Deželni predsednik dr. Baltič hoče vedeti, kako se vršijo volilni shodi in kaj se na njih govori. Zato je naročil po okrajnih glavarjih (vsaj po ptuškem glavarju dr. Pirkmaierju), da morajo župani takoj, t. j. še na dan vsakega shoda natančno poročati, katere stranka je zborovala, kdo je govoril in kaj se je govorilo. No, župani si bodo pod demokratsko vlado še morali najeti ste nografe, da bodo lahko nasitili političsko radovednost! Daleč smo res že prišli!

S kakimi zahtevami prihajajo demokrati? Demokratsko časopisje zahteva naenkrat, da se morajo žrela volilnih skrinjic tapecirati, ker sicer se natančno sliši, kako je kdo volil. Liberalci zahtevajo to tapeciranje tembolj, ker razvijajo JDS nasprotujočo stranke grozen teror. Ako bodo liberalci čišio pogoreli pri občinskih volitvah, bodo kriva poraza netapecirana žrela volilnih skrinjic. Ako izvajajo opozicijske stranke teror na volilce, naj ga še liberalci, saj imajo kot vladna stranka več strahovalnih sredstev za svoje volilce kot stranke opozicije. Res, čudni liberalni strahovi!

Lepa naša domovina! V prosvetnem ministrstvu so izdelali proračun za gledališča. Krediti bodo znašali 13 milijonov dinarjev. Ubogi davkoplačevalci!

Z novimi SKS poverjeniki nas bodo osrečili. Samostojni kandidirajo pod predsednikom pokrajinske vlade bivšega „hauptmana“ in rekvizitorja Sancina, javna dela prevzema urednik „Kmetijskega lista“ Jamnik, poverjeništvu pa bivši „zvezar“ Franjo Demšar.

Drofenig, poslanec SKS se boji ljudske sodbe o priliki občinskih ra-

litev in pripoveduje, da bo po sprejetju ustave odložil svoj mandat. Drofenig se zaveda, kako debelo je lagaj ob priliki volilne borbe, kako je vse v nič deval, lake velike obljube je delal kako je obljuboval, da se bo boril za avtonomijo, a po izvolitvi pa ravno nasprotno delal. Drofenig ve, da ne sme v mnoge kraje več na shode, ker je ljudstvo silno razbarjeno in obsojajo najbolj vneti pristaši SKS izdajalsko politiko svojih poslancev, zato se umakne iz političnega življenja.

d G. Urek pa hoče tako dolgo biti poslanec, da si bo sezidal sijajno hišo, potem gre v politični penziji, tudi ne namerava čakati drugih volitev, ker ve, da ne bo več izvoljen, svoj cilj pa je za sebe itak dosegel.

d Notarji in sodnija. Splošno je ogorčenje med ljudstvom zaradi neizmerno visokih tarifov notarjev in odvetnikov. Notar n. pr. pri eni kupni pogodbi, s katero ima morebiti pol ure opraviti, zasluži do tisoč in več kron. Tako zasluži na dan na tisoče in desetisoče kron. Ako siromak n. pr. kupi kako bajto s svojimi krvavo zasluženimi krajcarji, mora notarju za pol urno delo dati več ko on skoro zasluži celo leto. Ako si skuša sam ali pa mu želi kak dober človek pomagati ter mu napiše kupno pogodbo, pa sodišče noče poveriti podpisov, ampak zahteva, da mora iti k notarju. Ali je sodišče agentura za notarje? Ali mu notar daje morebiti precente? Mi mislimo, da sodišče ne sme odkloniti poverjenja podpisov, saj je za ta posel tam nastavljen uradnik. Sodišče nič ne briga, kdo je pisal pogodbo, ali kupec sam, ali notar ali kdo drugi. Saj tudi notar ne piše lastnoročno ampak navadno kaka gospodična ali kak pisar. Nedavno je mariborsko sodišče siromaka, ki si je kupil hišico in prinesel seboj že lepo spisano kupno pogodbo s prilogi, podilo od enih vrat do drugih, kupil in nalepil si je že koleke, na večer pa so ga nagнали k notarju, kjer je plačal za delo dobre četrt ure čez 800 K. Ali je sodišče mnenja, da ne sme človek sam sebi pomagati? Mi ugovarjamo proti takemu postopanju sodišča ter zahtevamo, da ne dela nepotrebnih težav in stroškov ubogemu ljudstvu, ki ima itak dovolj stroškov in plačil.

d V Sevnici ob Savi beležijo demokraci v svojo kroniko dne 21. aprila t. l. v hotelu „Triglav“ se vršeci dogodek iz svojih vrst baje tako le. Dva magnata, oba demokrata, nikdar soldata, s skrinjama zlata, od vojske 2% m dolgoti, 1 m debelosti in velike surovosti; pozdravita se, ozmirjata se, nabijeta (in napijeta) se. Medicinska vata, 2 advokata, ozdravita oba. Žive lo demokracijo Karla pl. Smarčana, in Toneta pl. Sevniskega.

d Zavedna občina. Zvest pristaš naše stranke nam piše iz Zetla: Kot star župan majhne občine Kočice sem pobiral s težavo podpise odbornikov, katerih ima moja občina samo 10. Pa kaj so mi rekli moji občani: Ne 10, še enega podpisu ne dobiš, ako nima naša kandidatna lista označbe: „Slovenska kmetijska zveza.“ Posnemanja vre-

dno! Koliko dela in volilnih skrbi si prihrani taka občina, v kateri so sami zavedni občani in samo le ena stranka!

d G. Emil Stefanovič je šel med memoariste. Politični in vojaški penzisti grejo navadno med memoariste. Ko nimajo drugega dela, pišejo spomine svoje dobe, ali kakor pravimo po francosko „memoare.“ Take spomine piše nemški cesar, piše jih njegov sin „prestolonaslednik“ in bivši poveljnik nemške armade na Francoskem, radi katerega morajo zdaj Nemci Francozom plačevati težke milijarde v zlatu. Spisal jih je Ludendorff, v Avstriji jih je že obelodanil Aulenberg in še nekaj drugih. Vsi taki memoari penzioniranih velikosti so navadno brez vrednosti, ker imajo taki možje zelo slab spomin in napišejo večkrat godljo, ki zgodovinskemu preiskavanju samo škoduje. Med Slovenci se po vojni še ni pojavilo take vrste slovnosti, toda pride brez dvoma. Začetek je dal Emil Stefanovič z nekim podlistkom v „Slovenskem Narodu“, kjer opisuje svojo vlogo, katero je ob prepiru igral na Dunaju. Veliko ne ve povedati. Začne z mesecem avgustom in piše: „Bilo je meseca avgusta 1918. Dunaj je bil središče, kamor so prihajali bivši serbijski ujetniki iz vseh taborov: lačni, žejni, bos in prezebljeni. Na ulici sta vladala mrz in glad. Prišel je 30. oktober. Par dni poprej je zbežal cesar Karel s 180 vagoni v Švico itd.“ — Potem pa obeta, da bo priobčil še mnogo spominov in različne dokumente, kar vse bo zelo važno za naše zgodovinarje. Toda, ako bodo vsi spomini tako točni, kakor gori navedeni, kjer poroča, da je meseca avgusta vladal na Dunaju hud mrz in so se že takrat zbirali srbski jetniki, a cesar da je pobegnil že par dni pred 30. oktobrom, če prav so ga videli na Dunaju še mnogo pozneje — bodo zgodovinarji imeli jako malo koristi od memoarjev g. Stefanoviča. Podobne vrednosti bodo najbrže tudi njegovim betani dokumenti, zlasti ako sodo po enem, menda najvažnejšem, katerega je že objavil in se glasi: St. O. H. 83. Es wird hiemit bestätigt, dass Herr Emil Stefanovič als Militärbevollmächtigter des SHS Staates in Wien tätig ist. Der Staatssekretär für Ausseres. Dr. Bauer m. p. — V resnici zgodovinski važen dokument, vreden, da se ohrani potomstvu! Zdi se nam, da smo nekoč videli gospoda Stefanoviča hoditi po naših krajih v zelo lepi vojaški uniformi. Kaj je delal, ne vemo, če se pa ne motimo je pisaril v časnikih dolge razprave o vsem mogočem. Mimogrede je v nekem članku zapisal, da pravzaprav čisto nič ne ve, kaj je pravzaprav njegova služba, le samo to ve, da je zelo važna. Sedaj je torej vendar našel neko pozitivno delo — da piše spomine, ki so pa ravno tako zmedeni, kakor je bilo zmedeno njegovo pojmovanje o službenem delovanju.

d Beguncem se naznanja da so za one, ki se hočejo vrniti v svojo domovino in ki so res potrebni, zopet dovoljene brezplačne vožnje. Begunci naj pri svojem okrajnem glavarstvu

čim prej zaprosijo za nakaznico za brezplačno vožnjo. Oni pa, ki so že prosili, dobe nakaznice istolam v prihodnjih dneh. Begunci naj ne jemljejo ne živine, ne večjih količin živil s seboj, ker je Italija prepovedala uvoz živine iz naše države, in ker je izvoz živil iz države na splošno za- branjen. — Natančnejša navodila in pojasnila dajejo okrajna glavarstva.

d Mladi Lojen iz Prelazkega pri Podčetrtku je imel kar 2 ženi: eno zakonsko in še povrh domačo dekle. Pred nekaj dnevi je bolj turško razpoloženi Lojen vzel dekle seboj v gorico, kjer sta popivala pri zaprtih durih pozno v noč. Lojenova žena je v upravičeni ljubosumnosti najela pet možakov, ki so vdrli v noči v Lojenov hram in do dobra pretepli oba ljubimca. Lojenovo dekle priležnico so na to zvezali, jej izpulili lase in jo gonili po okrajni cesti kot očitno grešnico na zasmeh občinstva. Cela po turško pobarvana zadeva pride pred sodnijo, kjer se bo zagovarjal Lojen radi zakonolomstva, Lojenka pa radi samooblastne vporabe „prügelpatenta“ napram ljubimcema.

d Pravoslavno fakulteto dobi Zagreb. Statute za otvoritev te fakultete že objavlja zagrebško prosvetno poverjenjstvo.

d Srbofobska firma. Neki „Srbi-slav“ piše v mitrovički „Srbiji“ sledeče: „Vsak samozavesten in pošten Srbin zamore biti le to, kar so bili: Častiti car Lazar, Miloš Obilić, J. Bogdan itd. On zamore biti edino le Srbin; ako hočejo bratje Hrvati in Slovenci, sa lahko spremenijo v Jugoslovane, presto jim! Toda v tem slučaju bi se država morala nazivati „Kraljevina Srba i Jugoslavena“, a nikdar pa „Jugoslavija.“ Ako tega Jugoslovani nočejo, zahtevajo potemtakem od srbskega naroda samoumor in potem jih ne moremo smatrati kot brate, mar več kot krvnike. Srbi se borijo z odprtim vizirjem, naj še storijo Jugoslovani isto. Pereat srbofobska firma „Jugoslavija.“ — Tako piše glasilo Pašičevih radikalcev, katerim so se naši demokrati v boju zoper pravično uredbo države pridružili. Čudno, da cenzura v tistih krajih marsikaj dopušča, kar nam ni dovoljeno.

d „Nema Jugoslavije!“ „Srpska Zora“ priobčuje pod zaglavjem „Svečani ulazak srpske vojske u Obrovac“ sledeče pismo iz „osvojenih krajev“. V sredo dne 6. t. m. so zapustile italijanske čete mesto, nato pa je sediti svečani „ulazak“ srbske (!) vojske. Mesto je bilo v zastavah, ponajveč v srbskih. Sprejem je bil sijajen, narod ves oduševljen, na čelu poveljke je vihrala velika srbska zastava, bivša državna zastava. Občinstvo je vzklikalo kralju Petru, regentu Aleksandru, Veliki Srbiji itd. Ko je prišel general Milič v mesto, so mu burno klicali: „Živel srbski general Milič, ... Torej: srbski, srbski in Velika Srbija! Kaj pa Jugoslavija? „Nema Jugoslavije!“ —

d Zopet Rusi. Zadnji ministrski svet je v svoji seji sklenil, da se dovolji 4000 Rusom kolonizacija. Omenjeni Rusi bi gradili baje ceste. Čudno,

da nima naša vlada za naše nezaposleno delavstvo več skrbi. Z importiranjem tujega delavstva si veleumni „socijolog“ dr. Kukovec pač ne bo pridobil naših nižjih slojev.

d Volka so ubili. V selu Djurdjevići blizu Djakova se je pojavila mala tolpa volkov, ki je povzročala med tamšnjimi ovčimi čredami veliko škodo. Radi tega so kmetje vprizorili veliki lov in posrečilo se jim je enega izmed volkov ubiti.

d Znana Kruppova tovarna za izdelovanje topov, strojni in municije je presekla ves obrat za izdelovanje vojnih potrebščin v Rusijo. Potem se pač ne smemo čuditi, odkod in kako je boljševiška armada tako dobro modernizirana. Doma v Nemčiji izdeluje Krupp samo lokomotive in železniške vozove. Iz Kruppovih tvornic se izroče dnevno 40 novih lokomotiv in več sto novih vagonov prometu. Doma izdelujejo Nemci prevozne materije, v Rusiji pa vojne potrebščine zase in za Ruse, že vejo zakaj, kadaj in proti komu bodo rabili Kruppove izdelke.

d Na Grškem dobe ženske volilne pravice in je komisija, ki je revidirala ustavo sprejela z veliko večino načelo volilne pravice.

d Na Klopnem vrhu (1335 m) ima mariborska podružnica Slov. plan. društva svojo kočjo, katera bo celo leto oskrbovana. Ker je pa kočja še popolnoma prazna, treba isto opremiti s posteljami, pohištvo, posteljnimi in drugim perilom, jedilnim orodjem, raznim posodam, sploh z vso opremo, ki je potrebna, da se kočja uredi kot človeško bivališče. V raznih planinskih kočah najdejo se sobe z imeni v trajen spomin, da je dotičnik opremil sobo. Vsled tega se obrača podružnica do planinstvu naklonjenih rodoljubov, da ji isti po svojih močeh prispejijo z darili na pomoč. V kratkem se bodo zglasili pri posameznikih odposlanci podružnice z nabiralnimi polami ter bodo prevzeli pripravljena darila, ki se potem objavijo v tujalskih časopisih. Planinski pozdrav! — Odbor.

Iz Celja.

Naša stranka ima v CELJU tretjo volilno skrinjico.

Celje. Volilni shod Slov. ljudske stranke v četrtek 21. aprila je nad vse pričakovano lepo uspel. Vrtna dvorana pri Belem volu je bila nallučeno polna. Govoril je tajnik Krajeve Zborovalce so z ogorčenjem obsojali centralizem z vsemi njegovimi pogubnimi posledicami: birokratizem, militarizem, davčno izmозgavanje našega ljudstva. Navdušeno so pozdravljali avtonomijo za Slovenijo, kakor zahteva Slov. ljudska stranka. Avtonomija v kateri se naj ljudstvo samo vlada in upravlja, avtonomijo, v kateri naj ima od ljudstva izvoljen deželni zbor: pravico pokrajinske postave dajati, z deželnimi davki razpolagati in si samo deželnega predsednika izvoliti. Taka avtonomija bo najbrdnejša podlaga našemu gospodarskemu blagob-

Moj stric in moj župnik.

Iz francoščine prevedel Paulus.

(Dolge.)

„Gotovo da ne!“ sem mirno odgovorila. „Zakaj bi se vtikala v stvari, ki me nič ne brigajo! Jaz ljubim svo budo in ako hočete zapustiti našo dolino solz, — he, ljubi moj, niti s prstom ne bom mignila, da bi vas ovirala. Vsak naj stori kakor mu drago!“

Nato sem se spet zatopila v svojo smrekovo vejico, moj „predmet“ pa je bil zelo osupel in razočaran nad mojim prostodušnim odgovorom.

„Domisljal sem si, da me imate le nekoliko radi. Ko sva se prvič videla, sem vam zelo dopadel, gospodična sestrčna!“

„Ah —, gospod bratranec, kaj pač pomeni neznatno dekle z dežele, ki ne pozna druge družine ko svojega župnika, si teta in godrnjavo kuharico!“

„Te se pravi, da ste mi skazovali svojo naklonjenost enostavno zaradi tega, ker slučajno nisem bil župnik in ker moj obraz ni bil tako star in očenel, kakor obraz vaše tete, gospe de Lavalie.“

„Povedali ste, moj lepi bratranec. Jezno me je gledal in si nevojno vihal brke, potem pa je zagrabil svoj klobuk in ga vrget na mostič. Ah, kako dobro sem razumela valovanje njegove duše! Srečen je bil, da je našel nad čimer se je mogel jeziti, in hladil si je svojo jezo nad menoj, kakor sem jaz svoj čas iztila svojo jezo nad glnastimi možiceljni in nad nesrečnim baronom Le Maltour.“

„Vaša teta je bila neznosna!“ mi je osorno rekel.

„Moje lepe oči so popravile slabi vtis, ki ga je naredila“, sem mu odvrnila z istim glasom.

„In miza in namizno orodje; Vse je bilo narobe!“

„Da! Toda tisti izvrstni puran! Kako da niste zboleli in umrli, ker ste toliko pojedli! Za trdno sem kaj takega pričakovala, prav do trenutka ko sem vas našla tukaj, — popolnoma zdravega in živega!“

„Vem, da ni mogoče imeti pri vas zadnje besede! Pa saj vendar nisem tako neznosen bratranec! Kaj sem vam storil?“

„Nič! Dokaz temu moja obliuba, da spremim vašo telo k zadnjemu položju.“

„Moje telo —?“ je vzkliknil in se bolešno stresel. „Nisem še mrtev, sestrčna! Vedite, da se ne bom ustrelil in da odpotujem na Rusko!“

„Srečen pot, gospod bratranec!“ Obrnil se je in odšel.

Mislila sem, da gre za vedno. Očupno sem sklenila roke in debele solze so mi pritrljale iz oči.

Pa vrnil se je.

„Regina —! Ne kregajva se, zakaj bi si bila v jezi? — Ah —! Plakate —?“

„Mislila sem na Junono“, sem poskušala odgovoriti z mirnim glasom. „Zares! Cisto sami bodele ostali! Dajte mi roko! Hočete?“

„Rada, Pavel!“

Zalibog, ni jo poljubil, le žalostno jo je stisnil in mislil na drugo, lepšo roko, o kateri je sanjal, da bo njegova.

In šel je za vedno.

Nisem mislila na mrz, sedla sem na mostič, se nagnila nad potok in vroče solze so mi padale na led.

„Pravi, da bi se najrajši ustrelil —“, sem govorila, „kako zelo jo pač ljubim! Vem, da tega ne bo storil, pa zaljubljen je v njo, kakor jaz vanj“

In čutim, da ga nikoli ne bom mogla pozabiti! Ah, kaka neumnost, da se zagleda v žensko, ki ni zanj, med tem pa blizu njega majhna —.“

„Kaj neki delate tu?“ me nagovoril stric. Nisem ga čula, kadaj je prišel.

Naglo sem vstala in sram me je bilo, ker nisem mogla skriti solz.

„Kaj —? Jočemo —?“

„Kako so ljudje neumni, stric!“

„Globoka resnica, draga nečakinja. Ali zaraditega točite solze?“

„Pavel se hoče ustreliti!“ sem zajokala.

„Mislite, da bi bil zmožen, kaj takega storiti?“

„Ne!“ sem se smejala med solzami. „Tako nasilje je popolnoma tuje njegovemu značaju! Toda njegove besede dokazujejo, da —.“

„Vem, draga! Njegove besede dokazujejo, da ljubi mojo hčerko. Ampak, verjemite mi, kmalu jo pozabi in ko se vrne, bomo naredili, da se njegovo srce ne bo več zmotilo —!“

„Vi torej mislite, da more človek ljubiti dvakrat v življenju, pa da ga nimajo za čudaka zavoljo tega?“

Dalje prihodnjič.

stanju! Pokrajinska avtonomija Slovenije bo varovala tudi samoupravo občin, katere bi jih radi oropali demokracije.

Iz Maribora.

d Volilcem v Mariboru. Če bi volilna komisija na kakem volišču katera izmed naših volilcev ne pripustila k volitvi, naj se dotični takoj oglasi v tajništvu Slovenske ljudske stranke, Cirilova tiskarna, I. nadst., ali pa v agitačni pisarni vsakega posameznega okraja, ki je naznanjen v „Posebni“ izdaji „Straže“.

d Volilci, vzemite legitimacije seboj! Ker se zna zgoditi, da volilna komisija ne bo poznala posameznega volilca, pozivamo vse našince, da v zamejo jutri terek izkazuje seboj (delavsko knjižico, domovnico, orožni list, ali kaj takega). Ako bi komisija kakega našega volilca ne pripustila k volitvi, naj si vsak takoj preskrbi izkaznice ali kako tako listino in naj gre še enkrat glasovat.

d Maščujte se za nasilje. Dobivamo številne pritožbe, da demokratiški gg. predstojniki uradov grozijo našim kandidatom in volilcem z raznimi grožnjami, če bodo volili za SLS. Poročajte nam takoj vsako tako podrobnost. Bomo tem nasilnežem poskrbeli, da se jim ohladi njih prevroča demokratiška ali narodnosocialistična kri. Maščujte se s tem, da vsi od prvega do zadnjega glasujete za Slovensko ljudsko stranko. Spustite svojo kroglico v prvo škrinjico. — Tajništvo SLS.

d Slov. Ljudska stranka za Maribor je sklicala za minuli petek v veliko dvorano Narodnega doma sijajno obiskano shod svojih somišljeni-

kov. Polni veliki dvorani je predsedoval in kot prvi je govoril zborovalec dr. Leskovar, ki je naglašal koruptno, škodljivo vlado demokratov v Jugoslaviji. V imenu delavstva je nastopil tovariš Krepek, ki je ožigosal kapitalistično škodljivost, brezbriz in oderuštvo demokratov napram proletarskim slojem. Poziv na dober izid volitev v prid SLS je podal tajnik Zebot. Kaj da pomeni demokratiško gospodarstvo na mestnem magistratu, je dokazal dr. Jerovšek natančno s številskimi izrazi milijonsko zapravljive — Pfeiferjeve dobe. Te številke zapravljene na žep mariborskih davkoplačevalcev, so dovolj stvarno svarilo za volilce: Ne voli demokrata, ki spada na gospodarsko polje toliko, kot kožel v zelnik! Koruptno stran demokratiške stanovanjske komisije sta si še privoščila krojaški mojster Kele in tov. Krepek. Lepo uspelo zborovanje, ki je trajalo od 8. do 11. ure je med odobravanjem in navdušenjem poslušalcev iz vseh slojev zaključil pozno v noč dr. Leskovar. To zborovanje je bilo mariborskim demokratom predznak, da jih čaka 26. t. m. voz pogrebnega zavoda, katerega se tako radi poslužujejo razni Voglarji že sedaj da se privadi njih pogled in uho na miserere!

d Brate Sokole — mariborsko grešno deteljico: Irgolič, Toman, Leskovar pere in opravičuje v petkovem „Taboru“ častni sod mariborskega Sokola. Brata Irgoliča opravičuje, da je prejel 26.000 K v smislu sklepa odbora Mesine hranilnice za razne potrebne stroške. Ako bi bil dr. Irgolič prejel to ravnokar omenjeno svoto kot povračilo za stroške, v smislu odbovega sklepa, bi je ne bil nikdar vrnil, kar pa je storil vsled strahu, ker

je stegnil prste po tujem imetju takoj, ko je zvedel, da prevzame vodstvo hranilnice SLS. Ravnatelj Toman je strčal iz Eskomptne banke, ker si je izposojeval milijone brez vednosti bankega načelstva. Ali je tako postopanje združljivo s sokolsko častjo, je vprašanje javnosti. O Ferdu Leskovarju pa vzdržujemo prvotno trditev. Ta častni sod mariborskega Sokola je jasen dokaz, da je izginila smisel za čast in poštenje Sokola ne samo iz posameznih članov, ampak iz načelstva in vodstva Sokola. Nam je pa dokaj umljivo, da grešne deteljice šuštercijanec Serneč in italijanaš Pivko drugače nista mogla soditi, kot sta jo. Kmalu bo mariborski Sokol zavetišče nepoštenjakov, ki bodo kot nepoznate lji svoje in tuje lastnine še vedno častni člani družbe zgolj radi dejstva, ker so člani Sokola.

d Olepševalno društvo v Mariboru priredi v nedeljo dne 5. junija t. l. veliko veselico na prostem v Ljudskem vrtu ob Koroščevi cesti, na katero že sedaj opozarja vsa tukajšnja društva ter vabi na prijazno sodelovanje. Lastniki psov, ki se mislijo udeležiti pri pasji tekmi, naj se blagovolijo javiti pri dr. Hojniku, odvetniku na Aleksandrovi cesti. — Odbor.

Orlovski vestnik.

o „Orel“ Studenci pri Mariboru ima v četrtek, dne 28. t. m. ob 7. uri zvečer v dvorani JSZ (Splavarska ulica) svoj redni fantovski večer. Udeležba za člane obvezna. — Vabljeni so tudi p. n. starši ter prijatelji naših organizacij. Bog živi! — Predsednik.

o „Orel“ Studenci pri Mariboru vprizori na praznik Vnebohoda, t. j.

5. maja ob 6. uri zvečer v dvorani JSZ (Splavarska ul.) dve igri in si-cer: „Čašica kave“ in „Na letovišču“. Natančnejši spored objavimo. K pravobitni udeležbi vabi Odbor.

Gospodarstvo.

g V Posavju se zgradi sladkorna tovarna. V Krškem ob Savi se že leti bavijo z načrtom ustanovitve nove sladkorne tovarne za Posavje. Ovine, ki so zabranjevale ustanovitev te potrebne tovarne, so odstranjene in Posavje dobi prvo sladkorno tovarno. Tovarna se bo osnovala na združni podlagi in bodo pritegnjeni majhni in veliki posestniki Posavja.

g Sejmsko poročilo. Na svinjski sejm v Mariboru dne 22. t. m. se je pripeljalo 82 ščetinarjev in 3 koze. Cene so bile: za plemenske svinje 1 kg. žive teže od 26 do 30 K, za polpitane svinje za zakol 1 kg. zaklane osnažene teže 30 K, mladi prasci 6–8 tednov stari, komad 280 do 400 K, jesenski prasci, komad 500 do 900 K. Razprodalo dalo se je večinoma vse.

g Mariborsko tržno poročilo. V soboto, dne 23. t. m. se je pripeljalo na mariborski trg 35 vozov krompirja. Prodajali so ga po 13 do 15 K za merico. Špeharji so pripeljali na 13 vozih 66 zaklanih svinj. Slanine je bilo malo, kupčija mrtva. Cena mesa je bila 32–34 K za 1 kg. Okoličani so prinesli na trg tudi večje število kozlov. Prodajali so jih po 80–120 K komad. Tudi govejega mesa, po katerem se je živahno popraševalo, je bilo dovolj na trgu.

g V Avstrijo in Čehoslovaško naša država uvozila samo za mesec april 2000–2500 vagonov, življenjskih potrebščin.

Smrekova škorja

in smrekovo čreslo, suho, zdravo, se kupi. Ponudbe z navedeno ceno je poslati na tovarno usnja Freund, Maribor. 1–3 211

Hiša na Pragarskem, 7 minut od želez. kolodvora, leta 1912 zgrajena, s štirimi sobami malim vrtom, zidana in z opeko krita za 10.000 dinarjev takoj na prodaj. Pojasnila daje Alojzij Luršak, gostilničar, Pragersko. 1–3 212

Ceno kupite moške hlače 120–, 140–, 230–, moške spodnje hlače K 80– in 88–, srajce pisane ali bela K 120–, 145–, 170–, hlačešina 126 cm široka 1 m K 70– do 148–, plavotisk, lep, 1 m K 40–, 45–, 48–, oksford, dober 1 m K 40–, 46–, rujav platno 1 m 34– do 40–, šifoni, fini 1 m K 42– do 50–, predpasniki za ženske K 58–, 66–, 72–, 85–, glavni robci, lepi K 30–, 36–, 42–, konjske štrange 1 par K 24–, 30–, 38–, 44–, uzde navadne in pletene K 15–, 17–, vrvi za perilo, zidarje, tesarje in seno; dežni-gumi plašč, angleški kron 1120–, žamet rižast, črn, rujav in zelene barve za moške obleke 1 m K 130– do 145–, toaletno milo, žepna zrcala, britve, nože, trake za čevlje, cigaretni papirčke, vse vrste krtač, lasne igle, glavničke in raznega drugega blaga v zalogi

Alojzij Gnušek, Maribor, Glavni trg št. 6, Slovenija. 65

Nakupim vsako množino makovega semena. Stavite ponudbe in vzorce. Vinko Hmelak, kolonijalna trgovina, Maribor, Slomškov trg 6. 3–3 205

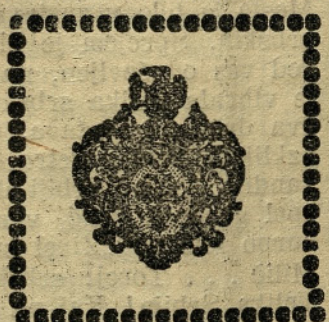
TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

KOROŠKA CESTA

TELEFON ŠT. 113

KOROŠKA CESTA

priporoča raznovrstni papir, kakor kancelijski fini in srednje fini, konceptni, strojepisni, pivnik, risalni papir, najraznovrstnejše

mapice v vsaki množini, kuverte, razne zvezke za srednje in ljudske šole, sploh vse pisarniške potrebščine po najnižjih cenah

Zanesljiv šafer,

oženjen se sprejme. Vpraša se pri Mariborskem paromlinu Karel Scherbaum in sinovi 3–3 206

URE vsake vrste se sprejemajo v popravilo. Zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Kupujem srebrne krone, dvekrone novce, srebrne goldinarje itd. 3–10

Jan Ignacij,

Maribor, Grajski trg (v gradu).

Klobuke,

čevlje,

obleke,

perilo,

dežnike,

tržne torbice

in razno galanterijsko blago kupite najceneje pri tvrdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

Radi preselitve trgovine

v svojo lastno hišo

v Mariboru na Aleksandrovi cesti 13

prodam veliko zalogo manufakturnega blaga, perila, robcev, nogavic itd.

po zelo znižani ceni.

Kdor torej kaj rabi in želi dobiti dobro blago za malo denarja, naj si blagovoli vse nabaviti

v trgovini

J. N. Šoštaric

1–3 Maribor, Gosposka ulica 5. 244

Na drobno!

Na debelo!

Otvoritev nove trgovine v Ptuj!

Naznanjam p. n. občinstvu in trgovcem v mestu in okolici, da sem otvoril

v PTUJU, Slovenski trg št. 4

novi, vsevrstno založeno

trgovino s steklom, porcelanom in sorod. blagom. Zagotavljam zmerne cene in solidno postrežbo!

Avgust Kraigher.

2–5 Edina slovenska tvrdka te vrste v Ptuj. 208

Izlet

v planine je najboljšo razvedrilo. Vsakdo rad porabi svoj prosti čas, da se poda

na

gore. Da pa izve, kam in kako bi izletel, naroči najnemudoma „Planinski koledar za leto 1921“, ki se ga dobi s poštnino vred za 21 kron pri Založništvu v Mariboru, Krekova ulica 5/I, ter je čisti prebitek namenjen za koč

Korošico pod Ojstrico

(1807 m).

Inserirajte v „Straži“!

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica št. 6.

v Mariboru

reg. zadr. z neom. zav.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 185 21

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiših na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.